

AVRUPA'NIN KORONAVİRÜSLE İMTİHANI

KEVSER EROL

SETA | PERSPEKTİF

ARALIK 2020 · SAYI 302

- Avrupa'da koronavirüs salgınında son durum nedir ve salgınla mücadelede hangi önlemler başarı göstermiştir?
- Avrupa'nın koronavirüsle mücadelesindeki aksaklıkların nedenleri ve eksik kalan noktalar nelerdir?
- Türkiye ve dünya için Avrupa örneğinden alınabilecek dersler nelerdir?

GİRİŞ

Koronavirüs (Covid-19) vaka sayıları günlük olarak Avrupa Birliği (AB) ajansı Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi (European Centre for Disease Prevention and Control) tarafından kamuoyuna bildirilmektedir.¹ Avrupa'da vaka sayıları pandeminin ilk belirginlik göstermeye başladığı zamanla kıyasla ciddi artış göstermektedir. Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi tarafından 16 Kasım 2020 itibarıyla AB, Avrupa ekonomik alanı ve Birleşik Krallık için 10 milyon 727 bin 551 vaka bildirilmiştir. Ölü sayısı ise 267 bin 394'e ulaşmıştır. Bu rakamların açıklanmasından yaklaşık üç hafta sonra 8 Aralık 2020 tarihinde Avrupa'da 14 milyon 185 bin 108 vaka kayda geçirilmiş ve ölüm sayısı 352 bin 456'ya ulaşmıştır. Virüsün yayılma hızı son haftalarda biraz da olsa kesilmiş olsa da sayılar tehlikenin ciddiyetini gözler önüne seriyor. Sağlık ve Gıda Komisyoneri Kyriakides'in yaptığı açık-

lamaya göre Avrupa'da koronavirüsten her 17 saniyede bir kişi ölmektedir.²

Son haftalarda Avrupa'nın gündeminde aşı teması ve aşı alımı yer almaktadır. AB aşının pandeminin bertaraf edilmesi için en etkin metot olduğunu düşünüyor. Aşıyla birlikte hem insan hayatı kurtarılacak hem de tüm Avrupa ve dünyada milyarlarca avro tasarruf sağlanacak. AB'ye birçok ilaç şirketi aşı ruhsatı için dilekçe vermektedir. AB Amerikan ilaç şirketi Moderna ile 160 milyon aşı dozu için bir çerçeve anlaşması yaptı. Aşıların 80 milyonu öncelikli gönderilirken diğer yarısının tedariki de gidişata göre planlanacak.³ Aşı sevkiyatı için aşı ruhsatının tamamen alınması gerekiyor. Şu an Avrupa İlaç Ajansı (EMA) ruhsat için dilekçeleri inceliyor. Bu aşama tamamlandıktan sonra aşıların yapılması mümkün olabilecek. İngiltere ör-

1 "COVID-19 situation update for the EU/EEA and the UK, as of 8 December 2020", ECDC, 8 Aralık 2020, <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>, (Erişim tarihi: 8 Aralık 2020).

2 "Coronavirus: Kommission präsentiert ihre Strategie COVID-19 – sicher durch den Winter", Europäische Kommission, 2 Aralık 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/ip_20_2254, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

3 "Moderna beantragt Zulassung für Corona Impfstoff in der EU", Grenzecho.net, 1 Aralık 2020, <https://www.grenzecho.net/46217/artikel/2020-12-01/moderna-beantragt-zulassung-fur-corona-impfstoff-der-eu>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

KEVSER EROL

Kevser Erol Almanya'da liseyi bitirdikten sonra Köln Üniversitesi'nde Romanistik Fransızca ve İslam Dünyasının Dilleri ve Kùltürleri adlı çift ana dal lisans programından 2012 yılında mezun oldu. 2013 yılında Münster Üniversitesi'nde Şarkiyat alanında yüksek lisans eğitimine başladı. 2017 yılında aynı üniversitede doktora eğitimine başladı. Doktorası devam eden Erol 2020 yılında Siyasal Bilimler alanında ikinci bir yüksek lisans eğitimi tamamladı. Almanca, Fransızca, İngilizce ve Arapça bilen Kevser Erol SETA Brüksel'de araştırma asistanı olarak çalışmaktadır.

neğinde olduğu gibi; acil ruhsatlandırma yöntemini uygulayan ülkeler sorumluluğu ve ilacın güvencesini kendi üstlerine alıyor. Bu açıdan AB ülkeleri Komisyonun sunduğu aşı stratejisine onay vererek, EMA aracılığıyla aşı alımında “şartlı ruhsat” verilmesi konusunda anlaştı.⁴ Böylelikle ülkeler değil, ilacın üreticisi aşıyla ilgili sorumluluğu üstlenmiş oluyor. Komisyonun yaptığı açıklamada EMA vasıtasıyla vatandaşların aşırı daha iyi kabulleneceği belirtiliyor. Aynı durum Biontech/Pfizer aşısı için de geçerli. Aşının kısa sürede üretilmesi güvenilirlik açısından soru işareti oluşturuyor. Şimdilik bu konuda bir sıkıntı oluşmasa da aşının uzun vadede oluşabilecek yan etkiler hakkında bilgi bulunmuyor.⁵ EMA 29 Aralık 2020’ye kadar bu aşı için karar çıkarmayı düşünüyor.⁶

Avrupa ve dünyada ilk aşı onayını veren ve uygulamaya başlayacak olan ülke Birleşik Krallık. İngiltere’de 8 Aralık itibarıyla ilk aşılar yapılmaya başladı. İngiltere’de uygulanacak Biontech/Pfizer aşısı için ilk teslimat kapsamında 800 bin aşırı gönderildi. Kraliçe ve eşine statülerinden dolayı bir öncelik verilmese de yaşları itibarıyla yüksek risk grubuna dahil oldukları için ilk sırada aşı olanlar arasında yerlerini alacaklar. Siyasi ve toplumda önemli rol oynayan kişilerin aşırı olmasıyla da korona karşıtlarına karşı hem pozisyon belirlendiği hem de güven ortamının oluşturulduğu varsayılmaktadır.⁷ Genel itibarıyla yapılan anketlere göre Fransızların yüzde 60’ı Macron hükümetine koronavirüs krizinde dair kötü bir kriz yönetimi uygulandığını düşünmektedir. Başka bir ankete göre Avrupa’da en fazla aşı karşıtı Fransa’da bulunmaktadır. Fransız

vatandaşlarının yüzde 59’u aşı olmak istemiyor. Almanyada ise anket verilerine göre vatandaşların yarısından biraz daha fazlası aşı olmak istiyor. Fransa’daki aşı karşıtı duruşun 2009 yılında yaşanan domuz gribi aşısı fiyaskosuna bağlı olabileceği ihtimaller arasında yer alıyor. Ayrıca sosyal medya ayağında aktif bir şekilde aşı karşıtı propaganda yapılmakta. Aşı karşıtı grup Casasnovas YouTube’da 500 bin aboneye ulaşmışken aşırıya pozitif bakan Les Vaxxieuses grubu Facebook’ta 15 bin kişi tarafından takip ediliyor. Kısa bir süre önce Macron yaptığı bir açıklamada aşırı zorunlu tutmayacağını fakat olabildiğince büyük sayıda aşı yapılmak istendiğini açıklamıştı. Bu bağlamda Macron Ocak 2021 itibarıyla huzur ve bakım evlerinde aşılardan yapılmasına başlanılacağını duyurmuştu.⁸ Komisyonun sunduğu kriterlere göre ilk olarak yaşlı ve bakım evlerinde yaşayanlar, 80 yaşında olanlar ve yaşlılar, tıbbi personel, doktor, bakıcı ve bakım evlerinde çalışan personel aşılanacak. Bu da yaklaşık olarak 8,6 milyon kişinin aşı olacağı anlamına geliyor.⁹

SALGINLA MÜCADELEDE HANGİ ÖNLEMLER BAŞARILI OLDU?

Avrupa’da vaka ve ölüm sayıları salgının ilk günlerindeki benzer şekilde artmış bulunuyor. Virüsün yayılma hızını engelleme amaçlı AB üye ülkeleri birbirlerinden bağımsız bir şekilde farklı önlemler aldılar. Ülkelerin bazıları kısmi kısıtlamalara giderken bazı ülkelerde ülkenin sağlık sisteminin felç etmemek için sosyal hayatı ciddi bir şekilde kısıtlayan uygulamalara gidildi ve örneğin evden çıkma yasakları uygulanmaya başlandı. AB koronavirüsle mücadelede ekonomik (SURE yardım enstrümanı), sağlık (EU4Health) ve seyahat konularında ulus aşırı stratejiler geliştirilmeye çalıştı. Seyahat kriterlerinin koordinasyonunu sağlamak için AB ajansı Avrupa

4 “Wie unterscheiden sich die EU und UK bei der Impfstoffzulassung?”, Grenzecho.net, 7 Aralık 2020, https://www.grenzecho.net/46577/artikel/2020-12-07/wie-unterscheiden-sich-die-eu-und-uk-bei-der-impfstoff-zulassung?from_direct=true, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

5 Schmidt, H., “Warten auf die Impfstoff-Entscheidung”, Tagesschau, 4 Aralık 2020, <https://www.tagesschau.de/ausland/eu-esm-impfstoff-coronavirus-101.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

6 “Impfstoff-Zulassung: EU wird noch im Dezember entscheiden”, BR24, 1 Aralık 2020, <https://www.br.de/nachrichten/deutschland-welt/corona-impfstoff-biontech-und-pfizer-beantragen-eu-zulassung,SHugTsr>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

7 “Die Queen will sich schnell gegen Corona impfen lassen”, RND, 6 Aralık 2020, <https://www.rnd.de/promis/die-queen-will-sich-schnell-gegen-corona-impfen-lassen-3TLUFO2KVVDC7CXDFQLCATYFGQ.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

8 “Studien: Frankreich hat die meisten Impfgegner”, Berliner Zeitung, 2 Aralık 2020, <https://www.berliner-zeitung.de/news/studie-frankreich-hat-die-meisten-impfgegner-li.123117>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

9 Reçber, S., “Kommission legt Entwurf zur Corona-Impfempfehlung vor”, 7 Aralık 2020, <https://www.tagesspiegel.de/wissen/coronavirus-in-deutschland-spahn-rechnet-im-herbst-2021-mit-genug-impfstoff-fuer-gesamte-bevoelkerung/25560996.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi tarafından her perşembe günü riskli bölgelerin harita güncellenmesi yapılmaktadır. Ülkelere giriş veya çıkışlarda test veya karantina uygulaması zorunlu kılınmıştır. Birçok iş yeri çalışanlarına evden çalışma imkanı sunmuştur. Pandemi sonrasında da bu çalışma yönteminin devam ettirilmesi önerilmektedir.

AB üye ülkeleri tarafından pandeminin “yeni normal” olarak kabullenilmesiyle AB üye ülkelerinde ortak siyaset geliştirme çabası belirginleşti. Mart ve Nisan aylarına kıyasla şu anda AB ülkelerinin aşı, dayanışma, Birlik içinde gerçekleşen seyahat kuralları ve diğer teknik konularda fikir birliği sağlanmış durumdadır. Bu bağlamda üye ülkeler arasında yardım için girişimlerde bulunuldu. Birlik içinde hasta sevkıyatları gerçekleşti. Ayrıca AB üye ülkelerinde işçi istihdamını da kayba uğratmamak ve işsizliğin önüne geçmek için pandemi sürecini (SURE) ve sonrasını (Next Generation EU) kapsayan maddi fonlar oluşturdu. Bu fonlar sayesinde birçok istihdamlı çalışan işini kaybetmeden maaşının bir kısmını işsizlik ajansları veya çalıştıkları şirketler üzerinden aldı.¹⁰

2 Aralık'ta ise Komisyon tarafından kış ayları için strateji önerileri açıklandı. Bu kapsamda sunulan öneriler arasında şu tedbirler yer almaktadır:

- 1) Fiziki mesafe ve sosyal ilişkilerde kısıtlama,
- 2) Test ve temas takibi için bazı dijital uygulamaların yürürlüğe sokulması; European Federated Gateway Server aracılığıyla ulus aşırı vaka takibinin yapılması,
- 3) Güvenli seyahat trafiğinin temini,
- 4) Sağlık sistemlerinde kapasite artırımı ve sağlık sistemi çalışanı dahil acil durum planlarının oluşturulması,
- 5) Pandemi yorgunluğu ve vatandaşlarda gözlemlenen psikolojik bitkinliğe karşı psikososyal desteğin güçlendirilmesi ve bunun için kılavuzların hazırlanması,
- 6) Ulusal aşı stratejilerinin oluşturulması.

10 “10 Dinge, die die EU tut, um COVID-19 zu bekämpfen und die Erholung nach der Pandemie sicherzustellen”, Europäischer Rat Rat der Europäischen Union, <https://www.consilium.europa.eu/de/policies/coronavirus/10-things-against-covid-19/>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

Bu bağlamda Komisyon, AB üye ülkelerine aşılmanın hazırlık ve uygulama sürecinde destek sağlayacağını açıkladı. Aynı zamanda tek tip aşı karnesinin oluşturulmasının AB vatandaşları arasında güven ortamı oluşturacağı düşünülüyor. Sosyal mesafe kapsamında AB ülkelerine sunulan bir diğer öneri ise büyük buluşma ve organizasyonların iptali ve istisnai etkinlikler için de anlaşılır kriterlerin belirlenmesi. Yılbaşını aileleri ile geçiren çalışanlara iş verenler tarafından kutlama öncesinde ve sonrasında yaklaşık yedi gün kadar evden çalışma imkanının sunulması da alınan önlemler arasında. Ayrıca Noel tatili sonrası okul tatillerinin uzatılması da planlanıyor.¹¹

Yine tedbirler kapsamında Belçika’da gıda ürünü satan marketler ve diğer zorunlu ürün satan satış yerleri dışında bütün mağazalar uzun süre kapalı tutuldu. Aynı şekilde kafeterya ve restoranlar haftalardır evlere servis hizmeti dışında açık bulundurulmuyor. Kısıtlama kararları durum değerlendirmeleri sonucunda devam ettiriliyor veya kaldırılıyor. Market ve toplu taşımada maske zorunluluğu devam ediyor. Bunun dışında da akşam saat 22.00 ve sabah saat 6.00 arası uygulanmaya başlayan evden çıkma yasağıyla vatandaşlara evlerinde durma zorunluluğu getirildi. Sosyal buluşmalar içinse ev hanesi dışında bir kişi ile görüşülebilme kısıtlaması getirilirken yalnız yaşayan bireylere haftada ayrı ayrı olmak şartıyla iki kişi ile görüşme izni verildi.¹² Saat 20.00 itibarıyla alkol satışı yasaklandı.¹³ Bu radikal kararlarla virüsün yayılma hızının kesilmesi ümit edi-

11 “Coronavirus: Kommission präsentiert ihre Strategie „COVID-19 – sicher durch den Winter“, Europäische Kommission, 2 Aralık 2020, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/de/ip_20_2254, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020)., ayrıca bkz: “Communication from The Commission to The European Parliament and The Council Staying safe from COVID-19 during winter, COM(2020) 786 final”, European Commission, 2 Aralık 2020, https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/preparedness_response/docs/covid-19_stayingsafe_communication_en.pdf, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

12 Letonya, S., “Les nouvelles règles de confinement entrent en vigueur ce lundi, L’echo”, 2 Kasım 2020, <https://www.lecho.be/dossiers/coronavirus/les-nouvelles-regles-de-confinement-entrent-en-vigueur-ce-lundi/10260511.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

13 Kockartz, A. “Welche Corona-Regeln gelten wo in Belgien? Eine Übersicht”, VRT.be, 25 Ekim 2020, <https://www.vrt.be/vrtnews/de/2020/10/25/welche-corona-regeln-gelten-wo-in-belgien-eine-uebersicht/>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

liyor. Bu şekilde vaka sayısında azalma yaşanırken hastanelerde oluşan yığılmaların önüne de geçiliyor.

HANGİ ALANLARDA EKSİK KALINDI?

AB üyesi ülkeler arasında en büyük görüş ve uygulama farklılığının karantina uygulamasının kapsamına yönelik olduğu görülmektedir. Birlik içinde bazı ülkeler tam karantina ve kapanma uygulamasına giderken bazı ülkeler kısmi karantina yöntemleriyle pandemiyle başa çıkmaya çalıştı. Belçika ve Fransa¹⁴ tam kapanmaya giderken Almanya'da da kısmi karantina uygulamaları görüldü. Bunun yanı sıra tam veya kısmi kapanma kararlarına karşı Almanya, Fransa, Belçika, İtalya ve İspanya gibi ülkelerde kamuoyunun hükümet politikalarına şüpheyle yaklaştığı ve kararları protesto ettiği görülmektedir. Hükümetler tarafından uygulamaya sokulan toplanma ve sokağa çıkma yasakları toplumun farklı kesimleri tarafından anayasal ve insan haklarının ihlali olarak değerlendirilmektedir.¹⁵ Bunun yanı sıra Almanya'nın dijital eğitim konusunda sınıfta kaldığı görülürken,¹⁶ okulların yarısından fazlası uzaktan eğitim yerine örgün eğitim sistemi sürdürmeye devam ediyor. Ancak vaka gözlemlenen sınıf veya okullar kapatılıyor.¹⁷ Yeni alınan bir karara göre Almanya'da okullarda öğretmenler kısa bir eğitim sonrasında kendilerine hızlı test uygulayabilecekler.¹⁸ İsveç¹⁹ ve Hollanda'nın tedbirler konusunda daha esnek ve rahat bir siyaset izlediği görülürken Hollanda'da vaka sayılarında yaşanan hızlı yükselişle birlikte

kısmi uygulamalar²⁰ hayata geçirildi. Birlik içinde bazı ülke ve eyaletlerin otel²¹ veya yurt dışı tren hizmetlerini²² durdurdukları da görülmektedir.

AVRUPA ÖRNEĞİNDEN ALINACAK DERSLER NELERDİR?

AB'nin salgınla mücadele için alınması gerekli tedbirler noktasında geç harekete geçtiği söylenebilir. Avrupa Komisyonu Ocak 2020²³ itibarıyla tehlikeden haberdar olmasına rağmen bu aciliyeti Mart ayına kadar bildirmedi. Salgının hızlı bir şekilde Avrupa'da yayılmaya başlamasıyla da Birliğe üye devletler panik halinde ilk olarak kendi bünyelerinde bulunan sağlık enstrümanı rezervlerini elde tutmak için stoklamaya başladı. Maske gibi hayati önem taşıyan sağlık ekipmanlarının ülke dışına çıkarılması yasaklandı veya transportu yapılan maskelelere el konuldu ve sınırlar kapatıldı. Salgının ilk döneminde Birlik'ten ziyade ulus ülkelerin kendi çıkarları ön planda tutuldu.²⁴ Avrupa Komisyonunun ciddi çabaları sonucunda bu ülke bazlı uygulamaların önüne geçilmeye çalışıldı. Pandemi sürecinin uzamasıyla birlikte "yeni normal" olarak adlandırılan duruma yaklaşım da daha kapsayıcı ve bütüncül bir hal aldı. AB ülkeleri aralarında birbirlerine destek sunmaya başladılar. Birlik içinde sağlık ekiplerinin zor durumda kalan ülkelere destek amaçlı sağlık heyetleri gönderdi. Koronavirüslü hasta alımı kapasitesini dolduran Belçika hastanelerini rahatlatmak için Almanya Belçika'dan hasta kabul etti.²⁵

14 "Restrictions and Requirements in Metropolitan France", Gouvernment France, 28 Kasım 2020, <https://www.gouvernement.fr/en/coronavirus-covid-19>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

15 Henley, J., "Latest Coronavirus Lockdowns Spark Protests across Europe", *The Guardian*, 2 Kasım 2020.

16 "Homeschooling: Erziehen per Mail geht nicht", Zeit Online, <https://www.zeit.de/gesellschaft/schule/2020-05/homeschooling-lehrer-digitalisierung-schulsystem-chancengleichheit-videokonferenzen>, 10 Mayıs 2020, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

17 "Homeschooling kommt zurück Mehr als 3000 Schulen nicht im Regel-betrieb", NTV, 12 Kasım 2020.

18 "Lehrer dürfen sich selbst testen. Corona an Schulen in NRW: Darf Grundschule Kinder ohne Maske ausschließen? Urteil vor Gericht", 3 Aralık 2020, Wa.de, <https://www.wa.de/nordrhein-westfalen/schule-nrw-corona-aktuell-regeln-gericht-lehrer-schueler-digital-homeschooling-weihnachten-90108969.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

19 Blenker, C., "Corona-Krise in Schweden. Zweifel am Sonderweg", Tagesschau, 24 Kasım 2020, <https://www.tagesschau.de/ausland/schweden-corona-117.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

20 Schaart, E., "Netherlands to Return to 'Partial Lockdown' Amid Rising Coronavirus Cases", *Politico*, 13 Ekim 2020.

21 "Verlängerter Teil-Lockdown: Gastronomie und Hotels bleiben bis 10. Januar dicht", RND, 2 Aralık 2020, <https://www.rnd.de/politik/bund-und-lander-planen-offenbar-schliessung-der-gastronomie-bis-10-januar-JUTRB2ATG5CUXB5IEQSY3UDPY.html>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

22 "Zugesellschaft Thalys streicht Verbindungen nach Deutschland", 6 Kasım 2020, T-Online, https://www.t-online.de/leben/reisen/id_88889440/thalys-streicht-zuege-nach-deutschland-diese-strecken-sind-betroffen.html, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

23 Herszenhorn D. M., Wheaton, S., "How Europe failed the coronavirus test", *Politico*, 7 Nisan 2020.

24 "Just when Italy Really Needed Some Unity, the EU Failed It – and Continues to do so", *The Guardian*, 19 Nisan 2020.

25 Kockartz, A., "Corona-Patienten aus Belgien werden auch in deutschen Krankenhäusern behandelt", VRT.be, 4 Ekim 2020, <https://www.vrt.be/vrtnews/de/2020/11/04/corona-patienten-aus-belgien-werden-auch-in-deutschen-krankenhae/>, (Erişim tarihi: 9 Aralık 2020).

Avrupa örneğinde ülkelerin pandemiyle mücadelede farklı yaklaşımlar gözlemleniyor. Yukarıda bildirilen birçok uygulama dünyanın farklı ülkelerinde uygulanabildiği gibi Türkiye’de de uygulanmakta. Genel anlamda pandemiyi kontrol altında tutabilmek ve sosyal hareketliği azaltmak için Belçika ve Fransa örneğinde olduğu gibi sert önlemlere geçildiği görülüyor.

Pandemi sürecinde en önemli unsurlardan birinin doğru iletişim ve şeffaflık olduğu düşünülmektedir. Avrupa’da vatandaşlar arasında yürürlüğe sokulan veya sokulmak istenilen karantina uygulamalarını bireysel ve anayasal haklarına yapılan bir saldırı olarak değerlendiren veya komplo teorilerine itibar eden bir kesim var. Bu yüzden karmaşıklığa götürecek konularda devletlerin şeffaflık konusunda iletişim stratejilerini geliştirmesi; detaylı, güvenli ve sağlıklı bilgi akışı sağlaması önem taşıyor. Devlet ve halk arasında daha sıkı bağların ve güven ilişkisinin oluşması içinse aşı, aşının etkileri ve aşılardan güvenilirliliği şeffaf bir şekilde masaya yatırılıp, aşılardan nasıl ruhsatlandırıldığıyla ilgili vatandaşları rahatlatma amaçlı brifingler verilebilir. Salgının aylardır insan hayatına etki etmesi göz önünde

bulundurularak bazı insanlarda bu durumun psikolojik çöküşe bazılarında ise anksiyete veya gelecek kaygısına dönüşebileceğidir. Bu gibi durumlar dikkate alınmalı ve karantina uygulamaları sırasında şiddete maruz kalan insan ve çocukları düşünerek telefon veya mesajla ulaşılabilecek yardım hatları oluşturulmalı, mağdur insanları kapsayan politikalar geliştirilmelidir.

Türkiye’de salgınla mücadelede tedbirler ve otoritelerin aldığı kararlara uyma noktasında devlet kurumları ve halk arasında iletişimin daha başarılı olduğu söylenebilir. Gerek salgına yönelik tedbirler gerekse aşı uygulamaları noktasında ana akım siyaset ve medyanın ortak ikna stratejisine rağmen Avrupa kamuoyunun ikna edilmesinde zorluklar yaşandığı görülüyor. Bunda alınan tedbirlerin bireysel özgürlükler noktasında hassas Avrupalı vatandaşların zihninde yer alan otok-rasi ve müdahaleci devlet algısını güçlendirmesinin etkisi göz ardı edilemez. Devlet ve halk arasında daha sıkı bağların ve güven ilişkisinin bulunduğu ülkelerde ise devletin aldığı salgın tedbirlerinin müdahaleden çok hizmet ve korumacı önlemler olarak algılandığını da belirtmek gerekir.

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | [@setavakfi](https://twitter.com/setavakfi)